

ת"פ 20594/12/17 - אלעד מגן נגד מדינת ישראל

בית משפט השלום בתל אביב - יפו

ת"פ 20594-12-17 מדינת ישראל נ' מגן

לפני כבוד השופט עידו דריואן-גמליאל
המבקש: אלעד מגן
נגד

המשיבה: מדינת ישראל

החלטה

לפני בקשתו של הנאשם להתיר לו לחזור מהודאתו, שניתנה במסגרת הסדר טיעון.

השתלשלות העניינים ופרטי הבקשה:

- ביום 13.12.18, במסגרת הסדר טיעון, הודה הנאשם והורשע בעבירות של גידול סם מסוכן, החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית והחזקת כלים להכנת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית. הצדדים הסכימו על עתירה עונשית מוסכמת שעיקרה מאסר שניתן לרצותו בעבודות שירות, ובאותו מועד נקבע דיון לטיעונים לעונש ולקבלת תסקיר שירות מבחן וחוות דעת של הממונה על עבודות השירות.
- ביום 03.03.19, לאחר החלפת ייצוג, ביקש הנאשם לחזור בו מהודאתו כיון שלדבריו "לאחר מעשה הבין המבקש כי הוא הודה במסגרת הסדר הטיעון בעבירה חמורה של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית והוא אינו נכון לקחת אחריות על כך...".
- עוד לפני תגובת התביעה והתייחסותו הכתובה של סניגורו הקודם של הנאשם, וכן הבהרת הנאשם ולפיה אין

עמוד 1

לו כל טענה לעניין חוסר הבנה לעניין העובדות בהן הודה - טענתו היא, כי לא ידע על האפשרות להוכיח כי גידל סם והחזיק בו לצריכה עצמית בלבד.

המסגרת הנורמטיבית:

1. חזרתו של נאשם מהודאתו ובקשה לביטול הרשעתו נדונים בסעיף 153 לחוק סדר הדין הפלילי [נ"מ], תשמ"ב-1982, שזו לשונו:

(א) הודה הנאשם בעובדה, אם בהודיה שבכתב לפני המשפט ואם במהלך המשפט, רשאי הוא בכל שלב של המשפט לחזור בו מן ההודיה, כולה או מקצתה, אם הרשה זאת בית המשפט מנימוקים מיוחדים שיירשמו.

(ב) התיר בית המשפט לנאשם לחזור בו מהודייתו אחרי הכרעת הדין, יבטל בית המשפט את הכרעת הדין במידה שיסודה בהודיית הנאשם ויחדש את הדיון אם הדבר מתחייב מן הנסיבות.

2. החוק דורש אפוא כי בקשה כזו של נאשם לא תיענה אלא לאחר שיקול דעת המבוסס על "נימוקים מיוחדים", וההלכה הפסוקה עוקבת אחר לשונו והגיונו של החוק, כפי שנאמר בע"פ 6028/13 פלוני נ' מ.י. (2014):

לא בכדי מורה החוק כי יש צורך ב"נימוקים מיוחדים שיירשמו", כדי שהודיה והסדר טיעון לא יהיו תלויים על בלימה, על מנת להבטיח בטחון, יציבות ורצינות.

3. תמציתה של הלכה הובאה מפי הש' גובראן ברע"פ 445/16 זקן נ' מ.י. (2016), בהסתמך על פסקי-דין קודמים בהם בוררה ההלכה, ובמיוחד ע"פ 6349/11 שניידר נ' מ.י. (2013) וע"פ 3754/91 מ.י. נ' סמחא (1991):

המבחן המהותי לפיו תיחתך הסוגיה הוא "מבחן המניע", קרי, מהי הסיבה לבקשת הנאשם לחזור בו מהודאתו - האם מדובר ברצון כן ואמיתי להוכיח את חפותו, או שמא מדובר בפעולה טקטית אשר נועדה להשיג רווח דיוני משפטי.

4. משמע - על בית המשפט לברר ולקבוע, האם בקשתו של הנאשם לחזור בו מהודאתו היא בקשה אותנטית, המשקפת רצונו להילחם על חפותו, או שמא מדובר בבקשה טקטית "תכסיסנית" שיסודה בשאיפה פסולה ליתרון דיוני; לשון אחר, איתור "הסיבה הפְּנֵה" לבקשת הנאשם (ע"פ 5768/10 פלוני נ' מ.י. (2015) וע"פ 1050/14 פלוני נ' מ.י. (2014)).

5. על בית המשפט מוטל אפוא לחדור לצפונות-ליבו של הנאשם, על-דרך מסקנה הנלמדת מנסיבות העניין ומהתנהגות הנאשם. לכן נקבעו מדדי עזר שונים וביניהם:

א. נסיבות ההודאה, כאשר פגמים דוגמת היעדר הבנה מלאה של הנאשם את משמעות הודאתו, או מסירת ההודאה תחת לחץ פסול או אף כפייה חו"ח, יצביעו על כנותה של בקשת הנאשם לחזרה מהודאה. מאידך גיסא, נסיבות המלמדות על הודאה שניתנה "ברצינות ולאחר שיקול דעת", מקשות על התכחשות מאוחרת לתוכן ההודאה (ע"פ 6028/13 הנ"ל). למדד זה של נסיבות ההודאה ניתן משקל

מיוחד, הקרוב למבחן עצמאי, וראו למשל סעיף ט' בע"פ 10478/09 פלוני נ' מ.י. (2010):

מן הפסיקה נמצאו למדים, כי הדגש המרכזי בכגון דא מושם בראש ובראשונה על שאלת רצונו החופשי של הנאשם בשעת ההודיה, ומידת הבנתו את משמעות החלטתו.

הלכה למעשה, נמצא בפסיקה קו עקיב של בחינת כנותה של ההודאה, כמבחן המרכזי - ולעתים היחיד - שבו תלויה בחינת כנותה של החזרה ממנה, וראו למשל ע"פ 9057/16 חטיב נ' מ.י. (2018), רע"פ 4472/18 ירושלמי נ' מ.י. (2018), ע"פ 3227/10 פלוני נ' מ.י. (2011), וסקירת פסיקה ומסקנות בתפ"ח 15150-06-13 מ.י. נ' גטנך (2015), בו נאמר ש"עיון בפסיקה הרבה של בית המשפט העליון בנושא זה - פסיקה המאוחרת ברובה לעניין סמחאת - מלמד כי המקרים שבהם יינתן היתר לנאשם לחזור בו מהודאתו בבית המשפט הם נדירים, ומדובר באותם מקרים שבהם קיים חשש של ממש כי הנאשם הודה באשמה מתוך לחץ חיצוני או פנימי ובניגוד לאמונתו הכנה בחפותו, או במקרים שבהם יש יסוד לכך שלא הבין את תוכן הודאתו ומשמעותה"^[1];

ב. "מבחן העיתוי", לפיו קטן החשש כשהבקשה מוגשת לפני מתן גזר הדין, שאז - בדרך-כלל - לא ניתן לתלות את הבקשה באי שביעות-רצון מתוצאת ההליך. ככלל, ככל שהבקשה לחזרה מההודאה עולה בשלב מתקדם יותר של המשפט, כך הנטייה לאשרה תלך ותקטן, מחמת החשש לכנותה (רע"פ 2292/08 אמסלם נ' מ.י. (2009), מובא בהסכמה בע"פ 6028/13 הנ"ל);

ג. שינוי מצב לרעה: הגשת הבקשה לאחר התפתחויות בהליך המרעות-לכאורה את מצבו של הנאשם בשלב הטיעונים לעונש, כגון הגשת תסקיר שלילי, מקטינה את מידת האמון שניתן לתת בכנותה (ע"פ 1050/14 הנ"ל; ע"פ 3227/10 הנ"ל, מובא בהסכמה בע"פ 6028/13 הנ"ל; ועניין גטנך^[2]);

6. ויודגש: רשימת מדדי העזר איננה רשימה סגורה, וקיומו של מדד זה או אחר לא יצדיק הכרה אוטומטית בכנות הבקשה, אף לא את דחייתה האוטומטית - כל מקרה ונסיבותיו, כשכל מקרה יוכרע לגופו.

7. בנסיבות העניין דנן, תומכים מבחני העיתוי ושינוי המצב בבקשתו של הנאשם: בקשתו זו הוגשה שבועות ספורים לאחר רישום הודאתו ועוד קודם שהשתנה נתון כלשהו בתיק. הנאשם מבקש למעשה לבטל הסדר טיעון מקל ומוכן להסתכן בענישה מחמירה אפשרית.

8. לכן, על-אף שלא הוכח פגם בהבנתו של הנאשם את משמעות הודאתו או ברצונו החופשי, איעתר לבקשת הנאשם:

א. אני מתיר לנאשם לחזור בו מהודאתו ומבטל את הכרעת הדין;

ב. בדיון הקבוע ליום 02.04.19 ימסור הנאשם כפירתו המפורטת בכתב האישום, לרבות ציון עדי תביעה נדרשים, והתיק ייקבע להוכחות;

ג. ההוראות בדבר הכנה והגשה של תסקיר שירות המבחן וחוות דעת של הממונה על עה"ש - מבוטלות;

9. המזכירות תעדכן סוג הדין ל"הקראה" ותעביר עותקי ההחלטה לב"כ הצדדים, לשירות המבחן ולממונה על עה"ש.

ניתנה היום, י"ט אדר ב' תשע"ט, 26 מרץ 2019, בהעדר הצדדים.

[1] שיקולים דומים נדונים גם בשיטות משפט אחרות מתולדות המשפט המקובל האנגלי, שאף בהן השליטה הבסיסית בהליך היא של הצדדים והסדרי טיעון הם מכשיר נפוץ. כך ראו למשל את פסק דינו של בית המשפט העליון בקנדה מהעת האחרונה, שבו הן שופטי הרוב והן שופטי המיעוט התרכזו בשאלת המצב התודעתי של נאשם בעת ההודאה, כשדחו ערעורו של נאשם שביקש לחזור מהודאה: **R. v. Wong, 2018 SCC 25**

[2] ערעור הוגש לבית המשפט העליון לעניין חומרת העונש בלבד;